

Kontramemorijalizacija

Marijana Hameršak

Kontramemorijalizacijom se nazivaju procesi memorijalizacije stradanja koja se u dominantnom političkom okviru ne prepoznaju kao vrijedna pamćenja. To su stradanja koja su, štoviše, proizvod tog okvira. Maurice Stierl (2016) pojam kontramemorijalizacije uvodi u kontekstu rasprave o oblicima **žalobnog aktivizma**, žalovanja i prosvjedovanja protiv ljudskih žrtava kontrole granica. Polazeći od analize nekoliko recentnih europskih aktivističkih komemoracija **smrti na granicama**, s jedne strane, te teorijskih razmatranja o političkom potencijalu kontrahegemonijskih komemorativnih praksi, s druge, Stierl kontramemorijalizaciju vidi kao oblik „povezivanja žalovanja za pojedinačnim i kolektivnim gubicima s radikalnom kritikom EUropskog graničnog režima“ (2016: 184). Primjerice, spomen portreti objavljeni na Memorijalnoj stranici Transbalkanske solidarnosti podignuti su "u čast svih pokojnika, žena, muškaraca i djece koji su umrli tijekom boravka, naseljavanja ili migracije u Europu kopnom i morem", a kao poziv na "pravdu za svaki izgubljeni i oduzeti život, za svako utapanje, za svako pritvaranje i logorsko zatočeništvo, za svaki ispaljeni metak, za svaki pushback, mučenje, premlaćivanje i izgladnjivanje koji su doveli do još jedne smrti!" U fokusu je žalovanje za žrtvama nepriznatog zločina ugrađenog u društveni poredak, a koje može imati formu **agresivnog humanizma**.

Kontramemorijali, u analogiji s pojmom memorijala (Young 2006), obuhvaćaju divergentne spomen-prakse, od digitalnih memorijala, preko akcija u javnom prostoru do materijalnih objekata, spomenika, odnosno, ostanemo li na jugoistočnim granicama EU, od spomenute Memorijalne stranice, preko akcija kojima se u Zagrebu u prosincu obilježava dan pogibije **Madine Hussiny**, do spomen-platna Prijelaz / The Passage.

15. 4. 2022.

Literatura

Stierl, Maurice. 2016. "Contestations in Death. The Role of Grief in Migration Struggles". *Citizenship Studies* 20/2: 173-191.

Young, James. 2006. "Tekstura sjećanja". U *Kultura pamćenja i historija*, uredile Maja Brkljačić i Sandra Plenda. Zagreb: Golden Marketing, Tehnička knjiga, 197-216.